

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΣ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

Καραμανώλη-Κελίδου Κυριακή

Επιμορφώτρια Τ.Π.Ε.

E-mail : kkaraman@de.sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με την παρούσα εισήγηση, γίνεται μία πρωτότυπη προσέγγιση της ένταξης του θεάτρου στη μαθησιακή διαδικασία και ειδικότερα στη διδασκαλία της Γαλλικής γλώσσας.

Ο μαθητής με τη συμμετοχή του στην υλοποίηση μίας θεατρικής δραστηριότητας αποβάλλει τη φυσική του δειλία να εκφραστεί και να επικοινωνήσει σε μία γλώσσα διαφορετική από τη μητρική του. Ταυτόχρονα, η προσπάθεια ενσάρκωσης άλλων προσώπων συμβάλλει στον επαναπροσδιορισμό της προσωπικότητας του μαθητή ενώ το σώμα του μεταβάλλεται σε εργαλείο επικοινωνίας που λειτουργεί παράλληλα, συνεχίζει και εμπλουτίζει τη γλωσσική επικοινωνία.

Κωμικό στοιχείο, αυθορμητισμός, δημιουργικότητα, παιχνίδι και αυτοσχεδιασμός, συνυπάρχουν αρμονικά χτίζοντας με αισιοδοξία και όραμα το σχολείο της βιωματικής μάθησης. Το Καινούργιο σχολείο !

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Θέατρο, παράσταση, δραστηριότητα, ήρωας, δημιουργικότητα, αυτοσχεδιασμός, βιωματική μάθηση, κωμικό στοιχείο

ΣΥΝΤΟΜΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η παρούσα εισήγηση έχει σαν στόχο να απαντήσει μέσα από συγκεκριμένες πρακτικές και δραστηριότητες στο γιατί και ποια είναι η χρησιμότητα της ένταξης του θεάτρου στη μαθησιακή διαδικασία και ιδιαίτερα στη διδασκαλία γλωσσικών μαθημάτων.

Είναι πάρα πολλά τα επιχειρήματα τα οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει κανείς, μέσα από τα οποία ξεχωρίζουν εκείνα τα οποία τονίζουν:

- Την αναγκαιότητα της ανάπτυξης-βελτίωσης του προφορικού λόγου
- Τη δυνατότητα που δίνεται στο μαθητή να «ζήσει» και να αγαπήσει τη γλώσσα, μέσα από μία βιωματική προσέγγισή της, και κυρίως
- Τον ευχάριστο, δημιουργικό και πρωτοποριακό τρόπο με τον οποίο συμβάλλει το θέατρο στην εκμάθηση της γλώσσας και της κουλτούρας ενός λαού.

Η εφαρμογή του Θεάτρου, στο πλαίσιο της μαθησιακής διαδικασίας, αποτελεί όχι μόνο καινοτομία αλλά και ένα από τα καλύτερα εργαλεία έκφρασης και δημιουργικότητας του μαθητή, αφού στη πραγματικότητα αποτελεί συνέχεια και ολοκλήρωση της παραδοσιακής μορφής της διδασκαλίας..

«Συμμετέχοντας στο θεατρικό παιχνίδι, ο μαθητής προσεγγίζει και πειραματίζεται με τον λόγο, γραπτό και προφορικό. Μαθαίνει να ακούει και να παρατηρεί. Εξασκεί τη μνήμη του στη προσπάθεια του να απομνημονεύσει το κείμενο όχι μόνο για να το απαγγείλει αλλά και για να το χρησιμοποιήσει. Με αυτό τον τρόπο εξωτερικεύει και αποκωδικοποιεί τη συναισθηματική του μνήμη- S'essayer au jeu théâtral, c'est ...appréhender et expérimenter l'expression orale et écrite. C'est apprendre à écouter, à observer. C'est travailler sa mémoire, apprendre à retenir un texte non seulement pour le réciter mais pour l'utiliser, c'est décoder et extérioriser sa mémoire affective » (Sophie Balazard, Elisabeth Gentet, 1996, 6).

Μέσα, επίσης, από μία τέτοια προοπτική, η υλοποίηση μίας θεατρικής δραστηριότητας, συμβάλλει παράλληλα με τη μάθηση και στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του μαθητή-ηθοποιού.

Είναι γεγονός ότι η θεατρική δραστηριότητα προϋποθέτει την ικανότητα του μαθητή να ενσαρκώσει έναν ήρωα. Μέσα από αυτή τη διαδικασία το άτομο υποχρεώνεται να επαναπροσδιορίσει και να αξιολογήσει την ίδια του την προσωπικότητα. «Σύμφωνα με τη θεωρία των ρόλων, η κοινωνικοποίηση είναι η διαδικασία κατά την οποία ο άνθρωπος μαθαίνει δια της αλληλεπίδρασης το παιχνίδι των κοινωνικών ρόλων και έτσι εντάσσεται σε καθιερωμένα από την κοινωνία συστήματα ρόλων και αποκτά την ταυτότητά του. Η Δραματική Τέχνη στην εκπαίδευση, δίνει την ευκαιρία, αφού μάλιστα μία τεχνική της ονομάζεται «παιχνίδι ρόλων», στα μέλη της ομάδας να δοκιμάσουν διάφορους κοινωνικούς ρόλους, που επιλέγουν τα ίδια, να εξασκηθούν σ' αυτούς ή να τους αναπτύξουν όπως επιθυμούν» (Αλκηστis Κοντογιάννη, 2000, 70).

Όλες αυτές οι «μετατροπές» όταν γίνονται μέσα από ένα κείμενο, το γραπτό λόγο, στην πραγματικότητα αποτελούν συνέχεια της διαδικασίας της μάθησης μέσα όμως από μία άλλη διάσταση. Αυτή η συνέχεια δίνει στη διδασκαλία της γλώσσας μία ευχάριστη και χαρούμενη μορφή ενώ παράλληλα την καθιστά μέσο έκφρασης και επικοινωνίας.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Ο μαθητής, κατά τη διάρκεια της θεατρικής δραστηριότητας, «ζει» τη γλώσσα μέσα από κάποια άλλη προσωπικότητα, αυτή την οποία καλείται να ενσαρκώσει. Απαγγέλλει στίχους ή μαθαίνει κείμενα, αλλά το πιο σημαντικό είναι το ότι μαθαίνει να «δουλεύει» τις λέξεις, δηλ. να τις προφέρει σωστά ή και να τις χρησιμοποιεί παράλληλα με κινήσεις.

Μαθαίνει πώς να μαθαίνει. Αβίαστα και αυθόρμητα «βιώνει» την εκμάθηση του λεξιλογίου ή της γραμματικής και μέσα από την εφαρμογή τους, κατά τη διάρκεια της Θεατρικής δραστηριότητας, απευθύνεται με μεγαλύτερη ευκολία και ευχαρίστηση στα άλλα μέλη της ομάδας του, στο κοινό του. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται παράλληλα και η κοινωνικοποίησή του. Σχετικά με αυτή τη βελτίωση στη συμπεριφορά του μαθητή η κα Αλκηστis Κοντογιάννη αναφέρει στο βιβλίο της *Η Θεατρική Τέχνη στην εκπαίδευση* ότι «η Δραματική Τέχνη στην εκπαίδευση δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά για γλωσσικά παιχνίδια, που όμως συνδέονται με τη σωματική τους έκφραση και πολλές φορές χρησιμοποιούνται ως αφορμή για περαιτέρω δημιουργική δράση. Κατά τη διαδικασία αυτή ο χρόνος και ο χώρος «διαλύονται ενώ συνήθως το παιδί δεν νιώθει περιορισμούς και ξεπερνά τα όρια του «Εγώ» του. (Αλκηστis Κοντογιάννη, 2000, 50).

Η επικοινωνία στη ξένη γλώσσα, γίνεται με τρόπο κωμικό, επομένως ευχάριστο. Οι μαθητές μέσα από τα παιχνίδια των ρόλων «παίζουν» με τη γλώσσα και την μαθαίνουν παράλληλα. Ακόμη και οι πιο δειλοί μαθητές, ενώ διστάζουν σε μία προφορική παρουσίαση, στο πλαίσιο της παραδοσιακής διδασκαλίας, συμμετέχουν με μεγαλύτερη χαρά και είναι πιο χαλαροί όταν πρόκειται να παρουσιάσουν κάποιο θεατρικό έργο και κυρίως όταν αυτό είναι κωμικό.

Το Θέατρο, επομένως, για μεν τον εκπαιδευτικό προσφέρει ένα ιδιαίτερο και καινοτόμο τρόπο παροχής της γνώσης, πρόθυμα αποδεκτό από τους μαθητές, ενώ αυτοί με τη σειρά τους βρίσκουν μέσα από αυτό τον πιο ιδανικό τρόπο έκφρασης τους. Ο Λάκης Κουρετζής στο βιβλίο του «Το Θεατρικό Παιχνίδι» μας εξηγεί ότι «στο θεατρικό παιχνίδι το παιδί έχει τη δυνατότητα να διαφοροποιεί τη συμπεριφορά του, να βγαίνει έξω από τους κατεστημένους τρόπους συμπεριφοράς, που του καθηλώνουν και του δεσμεύουν τη φαντασία...Είναι μία τεχνική για την εξελικτική πορεία του παιδιού, γιατί δίνει άμεσες ευκαιρίες για δημιουργική έκφραση, που δεν τις παίρνει από άλλες παιδαγωγικές πρακτικές...Με το θεατρικό παιχνίδι δεν πασχίζουμε να κάνουμε

σκηνοθέτες...προσπαθούμε, απλά, να δώσουμε ευκαιρίες επικοινωνίας, ευαισθητοποίησης, δημιουργικής έκφρασης. (Λάκης Κουρετζής, 1991, 31-32).

Τελικά, αξίζει να τονιστεί, συνοπτικά, η πολλαπλή χρησιμότητα της εφαρμογής του θεάτρου στην εκπαιδευτική διαδικασία.

- Αναπαράσταση καταστάσεων και παράλληλη χρήση εξειδικευμένων λεκτικών σχημάτων
- Αξιοποίηση γραπτού και προφορικού λόγου, και, τέλος
- Στο πλαίσιο υλοποίησης ενός εκπαιδευτικού προγράμματος (projet éducatif) με τη μορφή ενός Θεατρικού εργαστηρίου, απαιτεί την εμπλοκή όλων των μελών της ομάδας (ερμηνεία, σκηνοθεσία, διακόσμηση...)

ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ-Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ

Οι Νέες Τεχνολογίες της Πληροφόρησης και της Επικοινωνίας, και κυρίως το Διαδίκτυο, συμβάλλουν κατά τρόπο αποτελεσματικό αλλά και ευχάριστο στην προετοιμασία αλλά και ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα θεατρικών δραστηριοτήτων.

Η διαχείριση, μέσα από το Διαδίκτυο, ενός Εκπαιδευτικού Σεναρίου, με καθορισμένους στόχους, στάδια υλοποίησης, και προοπτικές αξιολόγησης, αποτελεί παιδαγωγική δραστηριότητα μάθησης η οποία και συμβάλλει αποτελεσματικά στην καλύτερη αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στην παιδαγωγική διαδικασία.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

ΤΙΤΛΟΣ : ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΚΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΙΔΟΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ : ΡΑΛΛΥ (ΕΙΚΟΝΙΚΟ)

ΚΟΙΝΟ : ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ/ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ : 6 ΜΗΝΕΣ

ΣΤΟΧΟΙ :

- **ΓΛΩΣΣΙΚΟΙ:** Αξιοποίηση/βελτίωση προφορικού λόγου, χρήση εκφράσεων και εξειδικευμένων λεκτικών σχημάτων ως μέσα επικοινωνιακής προσέγγισης, εκμάθηση-εφαρμογή του λεξιλογίου του Θεάτρου
- **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ:** Κοινωνικοποίηση των μελών της ομάδας, ευαισθητοποίηση και μύηση των μαθητών στο μεγαλείο της Θεατρικής τέχνης.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ: Αξιοποίηση του Διαδίκτυου για την αναζήτηση πολύτιμου ενημερωτικού υλικού ή και πρόσβαση σε εικονικά περιβάλλοντα μάθησης της Θεατρικής Τέχνης.

ΣΤΑΔΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ:

- **Στάδιο ευαισθητοποίησης:** Οι μαθητές καλούνται να επισκεφτούν επιλεγμένες σελίδες στο Διαδίκτυο μέσα από τις οποίες υλοποιούν δραστηριότητες και ασκήσεις με στόχο τη σταδιακή εξοικείωσή τους με το θέατρο και το Θεατρικό παιχνίδι όπως αντίληψη του χώρου, εξάσκηση της φωνής,, στήσιμο του σώματος,, ακουστική, παιχνίδια ρόλων και αυτοσχεδιασμοί.
- **Στάδιο προετοιμασίας:** Συνεχίζοντας την αναζήτηση μέσα από το Διαδίκτυο μαθαίνουν να διαβάζουν και να αξιολογούν θεατρικά κείμενα, σύγχρονα ή και κλασσικά με στόχο τη τελική τους αξιοποίηση μέσα από τη θεατρική πράξη ή και τη συγγραφή δικού τους θεατρικού έργου.

- **Στάδιο εφαρμογής:** Τέλος καλούνται να ανεβάσουν ένα θεατρικό έργο, ως μέσο έκφρασης και δημιουργίας, προσαρμοσμένο στις δυνατότητες και τις επιθυμίες της σχολικής κοινότητας.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: Επιτυγχάνεται με τη συνεχόμενη συμμετοχή των μελών της ομάδας και κυρίως με την παρουσίαση της τελικής εργασίας-του θεατρικού-ως τελικού προϊόντος συνεργασίας και αποδοχής τόσο από τη σχολική κοινότητα όσο και τα άλλα μέλη της κοινωνίας.

Ενδεικτικά προτείνεται το παρακάτω φύλλο εργασίας για την υλοποίηση ενός εικονικού θεατρικού εργαστηρίου του τύπου **ράλλυ (rallye virtuel)**.

ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ-ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο προτεινόμενο φύλλο εργασίας οι μαθητές καλούνται να πραγματοποιήσουν μία σειρά από δραστηριότητες σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται στην εκφώνηση των ασκήσεων.

1. Σε πρώτο στάδιο-το **στάδιο της ευαισθητοποίησης (EXERCICES D'APPROCHE DU JEU THEATRALE)** οι μαθητές αφού επισκεφθούν συγκεκριμένες σελίδες στο διαδίκτυο (ασκήσεις 1,2) θα κάνουν τις προτεινόμενες ασκήσεις, προθέρμανσης, φωνητικής, κίνησης, θέσης στο χώρο, παιχνίδια ρόλων, που θεωρούνται βασικές για τη μύηση στη θεατρική διαδικασία. Οι σελίδες του **ATELIER THEATRE** και της **EMILIE CARLIOZ** προσφέρουν σημαντική βοήθεια και καθοδηγούν με σαφή τρόπο τον μαθητή στα πρώτα του αυτά βήματα.

2. Ακολουθούν οι ασκήσεις προφοράς (**EXERCICES DE PRONONCIATION**) όπου πάντοτε μέσα από το διαδίκτυο, (σελίδες **FRENCH TONGUE TWISTERS** και **DRAMACTION**) προτείνονται συγκεκριμένες ασκήσεις φωνητικής και λογοπαίγνια.

3. Σε αυτό το στάδιο-**στάδιο προετοιμασίας (POUR ECRIRE UNE PIECE DE THEATRE/LIRE ET JOUER-INTERPRETER)** οι μαθητές καθοδηγούνται με σαφείς οδηγίες στη προσέγγιση, κατανόηση, ανάλυση θεατρικών κειμένων και παροτρύνονται να δημιουργήσουν το δικό τους θεατρικό έργο, να το παίξουν και να ερμηνεύσουν τους σχετικούς ρόλους.

4. Τέλος καλούνται στο **στάδιο της εφαρμογής (REPRESENTER UNE PIECE)** να παρουσιάσουν το έργο τους, πάντοτε ακολουθώντας προσεκτικά τις συμβουλές και τις οδηγίες από τις προτεινόμενες σελίδες στο διαδίκτυο

FICHE DE TRAVAIL-THEATRE VIRTUEL (RALLYE)

EXERCICES D'APPROCHE DU JEU TEATRALE

1. Après avoir visité l'Atelier Théâtre du site [http://atv2.ac-
rennes.fr/pedagogie/lettres/lp/atelierth.htm](http://atv2.ac-rennes.fr/pedagogie/lettres/lp/atelierth.htm) essayez de réaliser par groupe ou individuellement les exercices y proposés pour votre préparation à la pratique du théâtre.
2. Après la visite du site personnel d'Emilie Carliz <http://emilie.en-savoie.com> essayez, par deux ou trois personnes, de jouer la scène choisie et par la suite de la présenter devant vos camarades de classe.

EXERCICES DE PRONONCIATION

1. Si vous désirez améliorer votre prononciation, veuillez commencer par les virelangues. Essayez de prononcer le plus rapidement possible sans faire fourcher la langue. Pour le faire vous n'avez qu'à visiter le site French Tongue Twisters <http://www.uebersetzung.at/twister/fr.htm>
2. Vous pouvez, également, continuer ou reprendre votre tâche par les exercices de diction du site Dramaction <http://www.dramaction.qc.ca> → autres ressources → exercices de diction

POUR ECRIRE UNE PIECE DE THEATRE

Si vous désirez devenir l'auteur de vos textes théâtraux, veuillez suivre les conseils proposés au site du concours Ecriture Théâtrale <http://www.leaweb.org>

LIRE ET JOUER-INTERPRETER UN PERSONNAGE

Vous désirez interpréter le personnage de votre choix et vous entraîner à la lecture expressive. La visite du site de Dramaction <http://www.dramaction.qc.ca> → autres ressources → monologues et répliques sera pour vous une aide précieuse.

REPRESENTER UNE PIECE

Maintenant vous êtes prêts et vous voulez jouer votre pièce devant le public. Nos félicitations! Alors, le site <http://users.skynet.be/fralica/dispo56/pip/acti73.htm> vous servira de guide dans cette tâche.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Balazard S., Gentet-Ravasco El., 1999, Pratiquer le théâtre au collège, Paris, Armand Colin
2. Κοντογιάννη Αλκηστις, 2000, *Η Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
3. Κουρετζής Λάκης, 1991, *Το Θεατρικό Παιχνίδι*, Αθήνα, Καστανιώτης

ΣΕΛΙΔΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. L'atelier Théâtre: <http://atv2.ac-rennes.fr/pedagogie/lettres/lp/atelierth.htm>
2. Site personnel d'Émilie Carlioz: <http://emilie.en-savoie.com>
3. French Tongue Twisters: www.uebersetzung.at/twister/fr.htm
4. Dramaction: <http://www.dramaction.qc.ca>
5. Représenter un spectacle théâtral: <http://users.skynet.be/fralica/dispo56/pip/acti73.htm>